

Vergaderjaar 2005–2006

21 501-04

Ontwikkelingsraad

Nr. 94

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 23 januari 2006

De vaste commissies voor Buitenlandse Zaken¹ en voor Europese Zaken² hebben op 17 november 2005 overleg gevoerd met minister Van Ardenne-van der Hoeven voor Ontwikkelingssamenwerking over:

- **de brief van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking d.d. 1 november 2005 ten geleide van het verslag van de informele bijeenkomst van de ministers voor Ontwikkelingssamenwerking van de EU d.d. 24 en 25 oktober 2005 (21 501-04, nr. 91);**
- **de op ontwikkelingssamenwerking betrekking hebbende punten van de geannoteerde agenda van de RAZEB d.d. 21 en 22 november 2005 (21 501-02, nr. 651);**
- **de brief van de staatssecretaris voor Europese Zaken d.d. 13 oktober 2005 met fiche over Mededeling van de Europese Commissie inzake het ontwikkelingsbeleid van de Europese Unie «De Europese consensus» (22 112, nr. 395);**
- **de brief van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking d.d. 16 november 2005 inzake het regeringsstandpunt ten aanzien van de Mededeling van de Europese Commissie «EU Strategy for Africa» (21 501-04, nr. 93).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

¹ Samenstelling:

Leden: De Haan (CDA), voorzitter, Koenders (PvdA), Karimi (GroenLinks), Timmermans (PvdA), ondervoorzitter, Van Bommel (SP), Albayrak (PvdA), Wilders (Groep Wilders), Van Baalen (VVD), Van As (LPF), Herben (LPF), Ormel (CDA), Ferrier (CDA), Duyvendak (GroenLinks), Huizinga-Heringa (ChristenUnie), Van Velzen (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Van Dijk (CDA), Nawijn (groep Nawijn), Fierens (PvdA), Tjon-A-Ten (PvdA), Eijsink (PvdA), Van der Laan (D66), Hirsi Ali (VVD), Samsom (PvdA), Brinkel (CDA), Szabó (VVD) en Jonker (CDA).

Plv. leden: Van Fessem (CDA), Dijkzma (PvdA), Vos (GroenLinks), Arib (PvdA), De Wit (SP), Leerdam (PvdA), Van Miltenburg (VVD), Van Schijndel (VVD), Varela (LPF), Van den Brink (LPF), Haverkamp (CDA), Rambocus (CDA), Halsema (GroenLinks), Van der Staaij (SGP), Kant (SP), Eski (CDA), Çörüz (CDA), Wolfsen (PvdA), Duivesteijn (PvdA), Waalkens (PvdA), Dittrich (D66), Snijder-Hazelhoff (VVD), Dubbelboer (PvdA), Van Winsen (CDA), Veenendaal (VVD), Kortenhorst (CDA) en Oplaat (VVD).

² Samenstelling:

Leden: Dijkzma (PvdA), De Haan (CDA), Koenders (PvdA), Atsma (CDA), Karimi (GroenLinks), Timmermans (PvdA), Van Bommel (SP), Albayrak (PvdA), Van der Staaij (SGP), Waalkens (PvdA), Weekers (VVD), Balemans (VVD), Van Baalen (VVD), Van Winsen (CDA), Van den Brink (LPF), Herben (LPF), Duyvendak (GroenLinks), Van Velzen (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Van Heteren (PvdA), voorzitter, Van Dijk (CDA), Dubbelboer (PvdA), Van der Laan (D66), Hirsi Ali (VVD), Brinkel (CDA),

Szabó (VVD) en Jonker (CDA).

Plv. leden: Kruijssen (PvdA), Hessels (CDA), Leerdam (PvdA), Çörüz (CDA), Halsema (GroenLinks), Bussemaker (PvdA), De Wit (SP), Eijsink (PvdA), Rouvoet (ChristenUnie), Douma (PvdA), Wilders (Groep Wilders), Veenendaal (VVD), Algra (CDA), Varela (LPF), Van As (LPF), Vos (GroenLinks), Vergeer (SP), Ormel (CDA), Duivesteijn (PvdA), Buijs (CDA), Fierens (PvdA), Dittrich (D66), Van Schijndel (VVD), Ferrier (CDA), Dezentjé Hamming (VVD) en Spies (CDA).

Vragen en opmerkingen uit de commissies

Mevrouw **Fierens** (PvdA) heeft om dit AO gevraagd. Zij onderstreept dat naast het «nee» tegen de Europese grondwet een «ja» tegen de Europese ontwikkelingssamenwerking moet staan. Zij wil dat de EU op dit gebied een leidende rol gaat spelen. De EU is een belangrijke donor en kan inhoudelijk steeds meer verschil maken. De bureaucratie en versplintering binnen de Europese ontwikkelingssamenwerking zijn verminderd en de procedures zijn verbeterd, evenals het beleid. Het nieuwe beleidskader, opgesteld door de EU-commissie voor ontwikkelingssamenwerking, is gericht op armoedebestrijding, de Millennium Development Goals (MDG's) en de armste landen. Aanbevelingen uit evaluaties zijn overgenomen en er wordt getracht de lidstaten zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen. De centrale inhoudelijke en financiële rol van de MDG's is in de uitwerking niet voldoende zichtbaar, terwijl de Europese agenda samenvalt met de MDG's. De PvdA-fractie heeft een motie voorbereid met het voorstel het EU-ontwikkelingssamenwerkingsbudget voor gezondheidszorg en onderwijs te verdubbelen.

Grootschalige infrastructuur is belangrijk, maar vaak problematisch. In Burkina Faso is bijvoorbeeld in 2002 met EU-financiering een weg aangelegd, die daarna al voor 88 mln. aan Europees geld is hersteld, en er worden met EU-geld te veel wegen naar presidentiële paleizen aangelegd. Infrastructuur wordt te weinig regionaal ingebed. De verdubbeling van het budget voor gezondheidszorg en onderwijs moet worden opgebracht door het budget voor grootschalige infrastructuur te verlagen. Kan op de infrastructuur beter worden gestuurd en geëvalueerd?

De president van de African Development Bank stelt terecht dat EU-hulp vooral structureel moet worden ingezet voor infrastructuur en landbouw, maar op het gebied van infrastructuur moet dit anders en beter. Ook gaat dit standpunt voorbij aan de centrale rol van de MDG's. Een korting op het budget voor infrastructuur kan tot verbetering leiden, als de besteding wordt verbeterd. Onderwijs is aanzienlijk belangrijker dan prestige-projecten.

Het belang van harmonisatie is immens. Niet de Europese principes moeten leidend zijn, maar ownership en de effectiviteit van het Zuiden. Ownership is met het huidige aantal donoren niet serieus te nemen. Zo heeft Tanzania 578 donoren voor in totaal \$ 800 000. (Zie de donaties van de EU in dezen.) Ook volgens evaluaties kan het zo niet verder gaan. Er zijn andere coördinatiewijzen en taakverdelingen nodig, die leiden tot maximaal één donorvertegenwoordiging namens de hele EU per sector en per ontvangend ontwikkelingsland. Mevrouw Fierens verzoekt de minister zich hiervoor in te zetten. Dit sluit aan bij het Afrikabeleidskader, waarin ook sprake is van verdergaande harmonisatie. Nederland en Finland zijn bijvoorbeeld sterk in het onderwijs in Zambia. Als zij het voortouw nemen en de andere donoren zich daarin schikken, is het niet nodig dat vertegenwoordigers van 26 landen Zambia bezoeken. De Donoratlas kan een goede hulp zijn bij harmonisatie.

Er komt steeds meer geld beschikbaar, zodat de gehele hulparchitectuur aandacht behoeft. Ook op dit terrein is het beleidskader nog niet voldoende helder. Kan de minister hierin meer inzicht verschaffen en tevens haar inzet op de EC-vergadering van volgende week toelichten? Portugal, Duitsland, Oostenrijk en Italië zullen niet voldoen aan de nieuwe 0,33-norm. Wat is de Nederlandse reactie hierop, gezien het ontbreken van sancties?

Parlementen in Noord en Zuid kunnen als countervailing powers de ministers bijsturen. Naast NGO's en het maatschappelijk middenveld moeten de parlementen meer aandacht krijgen. De parlementaire salarissen, organisatie en ethiek zijn vaak minimaal. Kan een klein budget worden gevonden om de Afrikaanse parlementen verder te versterken?

Tjeenk Willink schrijft dat het parlement te weinig doet om Europa te

integreren in zijn agenda. Het was helaas niet gemakkelijk om het nieuwe beleidskader op de agenda te krijgen. De website van het ministerie over de EU is niet meer bijgehouden na het voorzitterschap, terwijl Europa uiteraard blijft bestaan. Mevrouw Fierens dringt erop aan dat de minister en de Kamer er alles aan doen om Europa hoog op de agenda te krijgen.

De heer **Irrgang** (SP) steunt het voorstel voor meer coördinatie in Europees verband en sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Fierens hierover. Ambtenaren in Afrika moeten zich kunnen inzetten voor hun land, niet voor het tevredenstellen van talloze donors. Kan de minister reageren op de voorstellen van Donald Kaberuka van de African Development Bank? Onlangs is in een AO met de minister van EZ bij het agendapunt Doha Development Round de coördinatie tussen de Nederlandse ministers van OS en EZ besproken, die niet goed verloopt. Enerzijds geven wij hulp aan ontwikkelingslanden, maar anderzijds komen deze steeds meer in de problemen door de EU-voorstellen in de multilaterale onderhandelingen. Kan de minister met haar ambtenaren en met de minister van EZ de voorstellen van de G-33 over de special and differential treatment bespreken? Volgens de minister zelf is de term «a round for free» misleidend. Zij moet zich ervoor inzetten dat uitvoering van goede voorstellen van ontwikkelingslanden voor hun eigen marktbescherming mogelijk blijft in WTO-verband.

Mevrouw **Ferrier** (CDA) hecht aan een duidelijk EU-ontwikkelingsbeleid, waarmee de EU een herkenbare rol in de wereld kan spelen. Zij heeft de indruk dat dit voorlopig nog niet van de grond komt, omdat de lidstaten geen eenduidige verwachtingen hebben. Hoe staat het met de consensus over het EU-beleidskader? Het gaat vooral om complementariteit en duidelijke coördinatie, zeker nu het bijdragepercentage wordt verhoogd. Hoe wordt dit geld ingezet en hoe wordt dit gecoördineerd?

De EU-inzet op het beleidsterrein van reproductieve rechten en gezondheid moet veel duidelijker worden. Een effectieve aanpak van hiv/aids is niet alleen een kwestie van geld, maar ook van goede afspraken, coördinatie en inzetten op preventie. Dit moet niet alleen op VN-niveau via UNAID worden aangepakt. Ook de EU moet een herkenbaar beleid op dit gebied hebben en Nederland zou als voortrekker meer EU-bondgenoten moeten hebben om de Europese visie uit te dragen. Hoe kan Nederland deze bondgenoten verkrijgen? De Commission for Development heeft slechts twee mensen vrijgemaakt voor hiv/aidsbestrijding in en buiten Europa. Kan de minister hierop reageren?

Hoe wordt de sense of urgency over Afrika binnen de Europese commissie in de praktijk vertaald? Welke lessen zijn er geleerd over de relatie met Afrika? Hoe stelt men zich de taakverdeling voor tussen de commissie en de Europese Raad en welke verantwoordelijkheden worden ondergebracht in een gemeenschappelijk buitenlands beleid en veiligheidsbeleid?

Wat is de reactie van de minister op de woorden van de heer Kaberuka over het belang van landbouwbevordering voor de ontwikkeling van Afrika? Hoe staat het met het schoolvoedselprogramma in Ghana dat Nederland ondersteunt? Zal dit initiatief Europese navolging krijgen? De EU moet streven naar verdere samenwerking met de Afrikaanse Unie teneinde deze te versterken. Welke concrete EU-plannen bestaan er om de AU institutioneel te versterken? Zijn er plannen om de AU op een andere wijze te ondersteunen?

Nederland heeft tijdens de RAZEB-bijeenkomst in oktober vanwege de oplopende spanning tussen Ethiopië en Eritrea de suggestie gedaan een bijeenkomst te houden van de getuigen van de Algiersovereenkomst. Waarom was de reactie van het voorzitterschap zo terughoudend? Waren er andere voorstellen om dit groeiende probleem aan te pakken?

Tijdens de VN-top in september is besloten een noodhulpfonds in te stellen om sneller te kunnen ingrijpen bij acute noodsituaties. De Nederlandse bijdrage was 10 mln. Welke bijdragen hebben de andere EU-lidstaten toegezegd? De aanpak van de voedselcrisis in Afrika moet vooral gericht zijn op de onderliggende oorzaken, zodat niet steeds noodhulp nodig is. Welke stappen zijn gezet om deze oorzaken in EU-verband aan te pakken?

De negen voorgestelde beleidsprioriteiten omvatten elke ontwikkelingsactiviteit en zijn dus mogelijk te vrijblijvend. Er is nu geen ruimte om te filosoferen over de vraag of een breed aandachtsgebied, dat meer ruimte biedt voor maatwerk bij het realiseren van ownership, effectiever is dan inzet op een beperkt aantal punten. Wat zal Nederland inbrengen op het terrein van de focal areas? Het CDA hecht aan inzet op goed bestuur, capaciteitsversterking, sociale infrastructuur, vrede en stabiliteit, economische groei en milieu. Wat vinden de andere lidstaten van dit punt? In het najaar van 2004 nam Nederland het voortouw voor de implementatie van de EU-richtlijnen inzake kinderen en gewapend conflict, wat tot een actieplan heeft geleid. Hoe staat het met de implementatie hiervan?

Het antwoord van de minister

De **minister** deelt naar aanleiding van de bijdrage van de heer Irrgang mee dat zij graag aanwezig zou zijn bij het algemeen overleg over de instructie voor de Nederlandse delegatie naar de WTO-conferentie, maar niet is uitgenodigd. Zij heeft een continu overleg met de ministeries van EZ en Landbouw, waarmee zij gezamenlijk de instructies opstelt. De ministeries trekken één lijn ten aanzien van de ontwikkelings- en de handelsagenda.

De minister zegt dat zij bij alle tussenvoorstellen betrokken is, maar dat de onderhandelingen worden gevoerd door de heer Mandelson, de Europese commissaris. Er zijn inmiddels zoveel voorstellen, dat het noodzakelijk is deze in kaart te brengen. Dit is geen «round for free» voor iedereen, want ook de minder ontwikkelde landen zullen iets moeten doen. Daarbij is special and differential treatment geen modeterm. De armste landen moeten het meeste voordeel hebben van de ronde zonder dat zij hun markten moeten openen voor landen die het beter hebben. Tegelijkertijd moeten ook tussen ontwikkelingslanden handelsbarrières worden geslecht. De vooruitzichten zijn nog niet goed, maar worden pas werkelijk duidelijk als alle voorstellen bekend zijn, evenals de rol van de G-33, de G-70 en de G-20. Daarna zullen de onderhandelingen op het scherp van de snede worden gevoerd. Hopelijk leidt dat tot afspraken over de verdere uitwerking.

Na het referendum over de Europese grondwet is paradoxaal genoeg de betrokkenheid bij Europa gegroeid. Men wil dat het beter gaat in Brussel en dat Europa wereldwijd een grotere rol gaat spelen. Dat traject is voor het ontwikkelingsbeleid al een aantal jaren geleden ingezet. Er wordt gewerkt aan het terugdringen van de bureaucratie en het zichtbaarder maken van de rol van Europa. De Europese commissie is echter niet de 26e donor. Juridisch hebben de EU en de Europese commissie gescheiden verantwoordelijkheden. Wel moeten zij beter gezamenlijk gaan functioneren. Idealiter zou de commissie de bevoegdheid moeten hebben om te coördineren, maar daarvoor zijn geen instrumenten beschikbaar. De Unie en commissie sturen elkaar op andere wijze aan. Dat sluit niet uit dat binnenkort meer voortgang kan worden gemaakt dan tot nu toe is gebeurd. De voorstellen daartoe van de Europese commissie hebben weerstand opgewekt bij het Britse voorzitterschap en de Scandinavische landen, omdat deze menen dat in extreme gevallen het beleid van de commissie zou prevaleren boven dat van lidstaten. Dat is niet het geval. Wel moet gebruik worden gemaakt van competenties om te bepalen welk land het voortouw neemt op een bepaald terrein, zoals

Denemarken in de gezondheidszorg in Zambia. Nederland houdt zich daar alleen bezig met de financiering, niet met de inhoudelijke kant.

De Utstein Groep, die het belang van bondgenootschappen onder de lidstaten aantoonde, is niet op Europese schaal actief, omdat Noorwegen en Canada als Utstein-leden geen deel uitmaken van de EU. Op de nu besproken thema's valt inhoudelijk weinig winst te behalen. Nederland heeft een andere mening dan Engeland en de Scandinavische landen, wat ook het geval is bij het schuldendossier. Er zijn veel contacten, maar die leiden niet vanzelfsprekend tot overeenstemming. De Scandinavische landen zijn sowieso niet Europe-minded.

Op de RAZEB-bijeenkomst in oktober was Engeland geen voorstander van het streven van de commissie naar coördinatie en harmonisering, hoewel daarover afspraken zijn vastgelegd in de Paris Declaration. Nederland heeft voorgesteld een compromis te zoeken door een inventarisatie op thema's te combineren met een à-la-cartebenadering om te kunnen bezien waar elke lidstaat een rol kan spelen. Die benadering is uiteindelijk door EU-commissaris Michel in de vergadering toegelicht, wat een afzwakking was van zijn standpunt dat de commissie de leiding moest nemen.

Tijdens de aanstaande vergadering zal de afrondende discussie plaatsvinden. Discussies op ambtelijk niveau hebben al tot toenadering geleid met Engeland. Er moet nog een oplossing worden gevonden voor het verschil van mening met de Scandinavische landen. Mogelijk zullen zij onder druk van de andere lidstaten de commissie alsnog een leidende rol toekennen in de coördinatie en harmonisering. Dat is gezien de structuur van de EU en de commissie momenteel de optimale uitkomst.

De Europese commissie besteedde in 2003 262 mln. aan onderwijs en 475 mln. aan gezondheidszorg, wat forse bedragen zijn op een totaalbedrag van 6 mld. Dit is niet te weinig en behoeft geen verschuivingen ten koste van de infrastructuur, waaraan zeer veel behoefte is. Als landen meer kansen moeten krijgen om te exporteren, moet er meer infrastructuur zijn voor transport, communicatie, energie en water. De commissie is daarvoor beter geëquipeerd dan de afzonderlijke lidstaten, die veel investeren in de sociale infrastructuur. Weliswaar is het hier en daar fout gegaan met grote infrastructuurprojecten, zoals het olieproject in Tsjaad en de al genoemde wegen naar presidentiële paleizen, maar dat laat onverlet dat er te weinig is geïnvesteerd in infrastructuur. Dit werkt ook stagnerend op de voedselproductie, waar voedsel niet naar de markt kan worden vervoerd. Het drama van Afrika is dat mensen alleen produceren voor eigen behoefte. Er is geen tijd te verliezen. Nieuwe infrastructuurprojecten kunnen niet worden uitgesteld totdat de bestaande projecten zijn geëvalueerd. Ontwikkelingslanden moeten snel concurrerend worden.

EU-lidstaten moeten de 0,7%-norm gaan halen, dus er komt al meer geld beschikbaar voor sociale infrastructuur, maar investeren in onderwijs en gezondheidszorg vraagt capaciteit, die er niet altijd is. Nu China sterk in opkomst is, moet niet langer worden overwogen of Afrika wel infrastructuur nodig heeft, anders kan het continent worden afgeschreven.

Mevrouw **Fierens** (PvdA) vindt infrastructuur voor Afrika zeer belangrijk, maar blijft zich verzetten tegen foute infrastructuur, waarin nog steeds te veel wordt geïnvesteerd. Zij pleit voor goede evaluatie en sterke verbetering. Haar voorstel voor verdubbeling van het budget voor onderwijs en gezondheidszorg gaat niet voorbij aan de behoefte van ziekenhuizen en scholen aan de nodige infrastructuur.

De **minister** antwoordt dat de commissie ten minste moet samenwerken met de African Development Bank en de AU bij het vaststellen van de prioriteiten op het gebied van infrastructuur. Het is elementair om uit te gaan van de Afrikaanse optiek van wat nuttig en noodzakelijk is. Dit zal zij inbrengen in de komende bijeenkomst van de RAZEB.

Versterking van de Afrikaanse parlementen op nationaal niveau is dringend nodig en wordt in Brussel besproken. Via het Governance Initiative van de EC wordt geprobeerd nieuwe initiatieven daartoe te ondersteunen. Dit moet nog in de raadsconclusies worden opgenomen. Er vindt al ondersteuning plaats van de koepelorganisatie ACP-EU Joint Parliamentary Assembly. Ook dit punt neemt de minister mee in de komende discussie. Voordat de uitwerking aan de orde komt, moet de EU-Raad eerst het nieuwe commissiebeleid vaststellen. Het is goed als Nederland met voorstellen komt voor de uitwerking. Er moet goed worden overwogen of hiervoor bestaande parlementaire structuren dan wel andere worden gebruikt.

Mevrouw **Fierens** (PvdA) wijst op de organisaties die de bijeenkomst in Londen in oktober hebben georganiseerd, waaronder de IPU en de CPA. Dit zijn intermediaire organisaties, geschoold in capacity-building voor parlementariërs. Zij doen uitstekend werk en kunnen ondersteuning goed gebruiken.

De **minister** zal deze suggestie meenemen naar Brussel, evenals de opmerking dat er één donorvertegenwoordiging namens de hele EU moet komen per sector en per ontvangend ontwikkelingsland. Dat zou de optimale uitkomst zijn van het werk aan de DonorAtlas. De Paris Declaration bevat trajecten, alsmede de data waarop de lidstaten moeten voldoen aan de eisen van donorcoördinatie en harmonisering. Binnen de EU bestaan veel weerstanden, waarvoor de minister echter niet zal weglopen. De website van het ministerie moet toegankelijker worden gemaakt en beter worden geïntegreerd in het beleid. De AU heeft al sinds de instelling van de NEPAD-secretariaten landbouw aangemerkt als prioriteit. Het schoolvoedselprogramma in Ghana wordt verder uitgewerkt. De Kamer zal worden geïnformeerd over de resultaten. De minister weet niet of het initiatief Europese navolging krijgt, maar sluit dat niet uit. De Hunger Task Force van de VN heeft programma's in kaart gebracht die nuttig kunnen zijn voor het voorkomen van honger, waarin het lidstaten vrij staat in te stappen.

De toegevoegde waarde die de EC en de EU als geheel kunnen hebben ligt op het vlak van de institutionele versterking van de AU. Dit gebeurt met de Peacekeeping Force in Darfur en de Peace Facility, een speciaal vrede- en veiligheidsfonds. Er is ook ondersteuning op het terrein van beter bestuur, zoals de inhoudelijke ondersteuning van het African Peer Review Mechanism. De AU moet aangeven wat er verder mogelijk is. De AU functioneert goed en heeft 56 landen tegelijk geïncorporeerd. Zij stuurt zelf al vredeoproepen uit, wat goed verloopt, en brengt regionale samenwerking op gang. Een van de lessen voor de EU is dat tegenstellingen tussen Engels- en Franstaligen kunnen worden doorbroken. Men spreekt elkaars taal in gezamenlijke bijeenkomsten. De AU en EU kunnen verschillende dingen van elkaar leren. Er zijn inmiddels enkele regionale vrijhandelszones in Afrika.

Een laatste mogelijke oplossing voor de oplopende spanning tussen Ethiopië en Eritrea is bijeenroepen van de «Getuigen van Algiers». Er zijn geen andere voorstellen. De EU is lid van de getuigengroep, maar onder Nederlands voorzitterschap is het niet gelukt deze bijeen te roepen. Steeds is een van de vijf getuigen tegen een dergelijke bijeenkomst geweest, waardoor deze niet kon plaatsvinden. De minister zal dit punt nogmaals aan de orde stellen. Het probleem wordt nu besproken in de Veiligheidsraad, maar moet ook worden besproken door de getuigen. Mogelijk kan dan de politieke druk op beide leiders worden opgevoerd om een oorlog te voorkomen.

Er is 80 mln. bijeengebracht voor het noodhulpfonds van de VN, dat ook door de Scandinavische landen wordt gesteund. Het moet een brugfunctie vormen voor de periodes waarin momenteel nog geen noodhulp kan

worden verstrekt, doordat VN-organisaties doorgaans geld moeten lenen voordat zij aan de slag kunnen.

Er worden vele stappen gezet om de onderliggende oorzaken van hongersnood aan te pakken. De FAO speelt hierin een rol en het WFP is actief in zuidelijk Afrika. Handel is een belangrijk element, evenals de productiewijzen. Goed grondgebruik is bijvoorbeeld belangrijker dan irrigatie. Het aidsprobleem treft brede groepen in landbouw, productie en handel.

Het aantal beleidsprioriteiten is verhoogd van zes naar negen, wat er te veel zijn voor echte prioriteiten. De lidstaten moeten de taken onderling verdelen, zodat zij niet alles zelf hoeven doen. Het implementeren van de Europese richtlijn Kinderen en gewapend conflict verloopt volgens plan. Volgend jaar wordt onder Oostenrijks voorzitterschap de radicale hervorming opgepakt van de VN-organisaties. Nederland en Zwitserland hebben hiervoor modellen uitgewerkt, die Oostenrijk in Europees verband wil bespreken.

Nadere gedachtewisseling

Mevrouw **Fierens** (PvdA) hoopt dat de Kamer wordt geïnformeerd over de uitwerking van de ondersteuning van Afrikaanse parlementen. Zij heeft verzocht te streven naar een evenredige taakverdeling op grond van specialisaties, zodat er één donorvertegenwoordiging is per sector en per land. Zij zal haar motie hierover niet indienen, als de minister toezegt dit aan de orde te zullen stellen. Op de website van het ministerie moet aandacht zijn voor het debat over het EU-beleidskader.

De heer **Irrgang** (SP) vraagt of met het VN-noodfonds zichtbaar beter kan worden opgetreden tegen hongersnood dan afgelopen zomer in Niger het geval was. Gezien de omvang van het aidsprobleem wordt waarschijnlijk te weinig van het totaalbudget van 6 mld. uitgetrokken voor gezondheidszorg.

Mevrouw **Ferrier** (CDA) heeft geen antwoord gekregen op haar vraag hoe het extra Europese geld wordt ingezet. De verhoging van de bijdrage noodzaakt tot meer donorharmonisatie. Welke ideeën bestaan hierover? Ook heeft zij gevraagd naar het Europees beleid op het gebied van reproductieve rechten en gezondheid. Hoe kan Nederland meer bondgenoten verwerven? Bij de onderliggende oorzaken van hongersnood behoren inderdaad basisproblemen, zoals de slechte infrastructuur. Wordt op Europees niveau ook nagedacht over het voorkomen van de veelvuldige droogtes in Afrika?

De **minister** zegt toe dat zij zich ervoor zal inzetten dat de uitkomst van de harmonisatie uiteindelijk één donor per sector en per land zal zijn. Dit is een praktische benadering, die goed duidelijk te maken is aan andere lidstaten.

Het noodfonds is inderdaad bedoeld voor een eerste, snelle respons. Daarbij is men wel afhankelijk van de ontvankelijkheid van de betreffende regering. Het probleem in Niger had mogelijk ook met een dergelijk fonds niet kunnen worden voorkomen.

De minister vindt dat de commissie moet kiezen voor prioritering van infrastructuur, eerder dan gezondheidszorg. Afrika kan zich de bestaande achterstand niet permitteren en voor gezondheidszorg is voldoende geld beschikbaar van de landen die de 0,7%-norm gaan hanteren. Bij een verdubbeling van het budget zouden er problemen optreden bij de besteding.

Bondgenoten op het gebied van aidsbestrijding zijn er volop. Helaas wordt de relatie tussen aids en reproductieve rechten niet voldoende

gezien. De minister weet niet waarom zich slechts twee EC-medewerkers met aids bezighouden.

Er loopt een internationaal onderzoek naar de oorzaken van de droogtes in Afrika en mogelijke oplossingen. De minister weet niet of de EU hierin een rol speelt.

Mevrouw **Ferrier** (CDA) heeft de indruk dat behalve Nederland alleen Zweden de urgentie van het aidsprobleem in en buiten Europa inziet. Wat doet Nederland om de relatie met reproductieve rechten aan de orde te stellen?

De **minister** antwoordt dat Nederland de lidstaten op één lijn heeft gekregen tegenover de VN, maar verder niet te veel druk kan uitoefenen. De genoemde relatie is evident en wordt waar nodig meegenomen. De thema's die op de agenda komen hangen echter van het voorzitterschap af. De uitwerking van de MDG's heeft nu vooral de aandacht.

De voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken,
De Haan

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Van Heteren

De adjunct-griffier van de vaste commissie van Buitenlandse Zaken,
Van Toor